

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. veebruar 2021
(OR. en)

5932/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0295(COD)

COMER 9
CONOP 3
CFSP/PESC 101
ECO 16
UD 36
ATO 8
COARM 14

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	4. veebruar 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 42 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE määruse (EÜ) nr 428/2009 (millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks) rakendamise kohta

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 42 final.

Lisatud: COM(2021) 42 final

Brüssel, 3.2.2021
COM(2021) 42 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

määruse (EÜ) nr 428/2009 (millega kehtestatakse ühenduse kord kaheksa kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks) rakendamise kohta

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

määruse (EÜ) nr 428/2009 (millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks) rakendamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Määruse (EÜ) nr 428/2009 (edaspidi „määrus“) artikli 23 lõike 3 kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile igal aastal aruande „kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma tegevuse, kontrollide ja konsultatsioonide kohta“. Lisaks peab komisjon esitama määruse (EÜ) nr 428/2009 artikli 25 lõike 2 kohaselt nõukogule ja Euroopa Parlamendile iga kolme aasta järel „rakendamise ja mõju hindamise põhjaliku aruande“. Artikli 25 lõikes 3 on sätestatud, et aruande eraldi osades tuleb käsitleda kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma tegevust, turvalise ja krüpteeritud süsteemi loomist liikmesriikide ja komisjoni vaheliseks teabevahetuseks, samuti artikli 15 lõigete 1 ja 2 rakendamist seoses kontrollitavate kaupade loetelude ajakohastamisega ning artikli 24 rakendamist seoses liikmesriikide sätestatud karistustega määruse rikkumise korral. Seda arvesse võttes alustas komisjon 2013. aastal iga-aastaste ekspordikontrolli aruannete avaldamist ja tõdes oma 2014. aasta teatises „Ekspordikontrolli poliitika läbivaatamine“,¹ et aruannete ning kontrollide kohta artikli 15, artikli 23 lõike 3, artikli 25 lõike 3 ja artikli 24 konkreetsetest nõuetest kaugemale mineva mittetundliku teabe avaldamine on oluline selleks, et suurendada läbipaistvust, aidata ettevõtjatel täita nõudeid ja parandada nende kontrollisuutlikkust.

Käesolevas komisjoni aruandes, millesse on oma panuse andnud ka kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühmas osalevad liikmesriigid,² antakse teavet määruse rakendamise kohta 2019. aastal ja see sisaldab 2018. aasta ekspordikontrolli koondandmeid.

2. POLIITIKA- JA ÕIGUSRAAMISTIKU ARENG

2.1. Ekspordikontrolli poliitika läbivaatamine

ELi ekspordikontrolli ajakohastamise õigusloomeprotsess, mis algas 2016. aastal,³ edenes 2019. aastal jõudsalt – 2019. aasta juunis võttis nõukogu vastu volitused alustada läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga ja sügisel algasid kaasseadusandjate vahelised kolmepoolsed läbirääkimised. 2019. aasta oktoobris ja novembris toimusid nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel kahed kolmepoolsed läbirääkimised.

Komisjon korraldas 2019. aastal mitu olulistele tööstusharu ja kodanikuühiskonna sidusrühmadele mõeldud konsultatsiooni ja teavitusüritust. Eelkõige korraldati 13. detsembril 2019 koos ELi nõukogu eesistujariigi Soomega ekspordikontrolli foorum, et vahetada arvamusi tööstusharu esindajate ja kodanikuühiskonna sidusrühmadega⁴.

¹ COM(2014) 244 final, 24.4.2014.

² Kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemise kohta avaldavad aruandeid ka mõne liikmesriigi pädevad asutused.

³ Komisjoni ettepanek määruse vastuvõtmiseks (COM(2016) 616) on kättesaadav aadressil <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1476175365847&uri=CELEX:52016PC0616>.

⁴ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/december/tradoc_158495.pdf.

2.2. Määruse (EÜ) nr 428/2009 muudatused

ELi kontrollitavate kaupade loetelu ajakohastamine 2019. aastal

Määruse I lisas esitatud ELi kontrollitavate kaupade loetelu muudeti aruandlusperioodil ühel korral, et ajakohastada kontrollitavate kaheksa kasutusega kaupade loetelu. See muudatus⁵ hõlmas üle 300 paranduse, milles lepiti kokku rahvusvaheliste ekspordikontrollirežiimide raames 2018. aastal (peamiselt Wassenaari kokkuleppe osaliste täiskogu istungil 2018. aastal kokku lepitud muudatused, millest paljud olid keelelised). Vastavalt I lisa muudatustele ajakohastati ka määruse II ja IV lisa.

ELi kontrollitavate kaupade 2019. aasta loeteluga kehtestati eelkõige uued kontrollid teatavate diskreetsete mikrolainetransistorite (3A001.b.3.f), täpsustatud raadiosagedusliku modulatsiooni ribalaiusega signaaligeneraatorite (3A002.d.5), pärast elektromagnetimpulssi või elektrostaatilist laengut mikroarvutite/mikroprotsessorite töö taastamiseks spetsiaalselt ette nähtud tarkvara (3D005), optiliste andurite jaoks ette nähtud maskide ja niitvõrgustike (6B002) ning kanderaketide õhus väljalaskmiseks ette nähtud kandurõhusõidukite (9A004.g) puhul. Seevastu vabastatakse sellega kontrolli alt gaasiturbiinmootorite komponentide difusioonkeevituse tehnoloogia (9E003.a.7) ning lisatakse uued kontrolli alla mittekuulumise märkused elektromagnetkiirgust neelavate avatud pooridega vahtplastide (1C001) ja spetsiaalselt tsiviilvaldkonna võrguühendusega rakenduse jaoks ette nähtud infoturbe toodete (5A002) kohta. Samuti sisaldab ELi kontrollitavate kaupade 2019. aasta loetelu kontrollide muudatusi seoses hammasrataste valmistamiseks kasutatavate tööpinkide (2B003), digitaal-analoogmuundurite (3A001.a.5.b) ja mitmekihiliste maskidega (3B001.h) ning seoses sügavamal kui 1 000 m töötavate hüdrofonide (6A001.a.2.a.6), veealuste sukelparaatide (8A001.c) ja detonatsioonmootoritega (9A111).

Avaldati juhenddokument „Üldised muudatused“, milles antakse ülevaade kõikidest tehnilistest muudatustest ELi kontrollitavate kaheksa kasutusega kaupade 2019. aasta loetelus⁶. Ajakohastatud ja konsolideeritud ELi kontrollitavate kaupade loetelu hakati kohaldama 31. detsembril 2019 ning see võimaldab ELil täita oma ekspordikontrolliga seotud rahvusvahelisi kohustusi ja toetab tänu kontrolliparameetrite tehnoloogia arenguga kohandamisele ELi eksportijate konkurentsivõimet.

Brexitiga seotud erandolukorra plaanid

25. märtsil 2019 võtsid nõukogu ja Euroopa Parlament vastu määruse (EL) 2019/496, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 428/2009, andes teatavate kaheksa kasutusega kaupade ekspordiks liidust Ühendkuningriiki liidu üldise ekspordiloa⁷. See muudatus moodustab osa teatavate sektorite jaoks ette nähtud meetmete paketist, mille eesmärk on maandada riski, et Ühendkuningriik lahku Euroopa Liidust ilma leppeta. Väljaastumislepingu ratifitseerimise tulemusel ei ole sellel aga enam otstarvet.

⁵ Komisjoni 17. oktoobri 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/2199 (ELT L 338, 30.12.2019, lk 1).

⁶ Ülevaadetokument on kättesaadav aadressil https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158393.pdf.

⁷ ELT L 85, 27.3.2019, lk 1.

2.3. Riiklikud rakendus- ja nõuete täitmise tagamise meetmed

Rakendusmeetmed

Määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides, ent sellest hoolimata nähakse ette, et liikmesriigid võtavad teatavaid meetmeid konkreetsete sätete rakendamiseks ning et teave kõnealuste meetmete kohta tuleb avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*. 2016. aasta teatises⁸ on esitatud ülevaade liikmesriikide võetud meetmetest, mis muu hulgas hõlmavad vahendajate üle tehtava kontrolli ja transiidikontrolli laiendamist, kontrolli laiendamist loetlemata kaupadele avaliku julgeoleku või inimõigustega seotud kaalutlustel, riiklike üldiste ekspordilubade kehtestamist ja loetlemata kaupade ELi-sisesele edasitoimetamisele kontrolli kohaldamist, samuti teavet pädevate asutuste kohta.

2019. aastal teatasid liikmesriigid uutest meetmetest: Prantsusmaa kehtestas riikliku üldloa tsiviilõhusõidukite parandamiseks ette nähtud kahesuguse kasutusega kaupade ekspordiks ning Ühendkuningriik ajakohastas seitset avatud üldist ekspordiluba ja ühte avatud üldist ümberlaadimisluba, et kajastada muudatusi ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli loetelus. Peale selle avaldas Ühendkuningriik 24. septembril 2019 ekspordikontrolli käsitlevad suunised kahesuguse kasutusega kaupade, tarkvara ja tehnoloogia, piinamisel kasutatavate kaupade ja radioaktiivsete kiirgusallikate kohta.

Nõuete täitmise tagamise meetmed

Määruse artiklis 24 on sätestatud järgmine: „Liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et tagada käesoleva määruse kõikide sätete nõuetekohane rakendamine. Liikmesriik kehtestab eelkõige käesoleva määruse sätete ja selle rakendamissätete rikkumise korral rakendatavad karistused. Karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.“ Artikli 25 lõike 3 punkti e kohaselt peab komisjoni aruanne sisaldama eraldi osa, milles käsitletakse „teavet, mis on esitatud meetmete kohta, mida liikmesriigid on artikli 24 kohaselt võtnud ja millest nad on komisjonile käesoleva artikli lõike 1 alusel teada andnud“. Koos 2019. aasta ekspordikontrolli aruandega⁹ avaldati loetelu riiklikest nõuete täitmise tagamise meetmetest ja see jääb kehtima.

3. KAHESUGUSE KASUTUSEGA KAUPADE KOORDINEERIMISRÜHMA TEGEVUS

Määruse artikli 23 lõike 3 kohaselt esitab komisjon Euroopa Parlamendile igal aastal aruande kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma tegevuse, kontrollide ja konsultatsioonide kohta. Koordineerimisrühm koosneb komisjoni ja liikmesriikide ekspertidest ja selle ülesanne on uurida kõiki ekspordikontrolli kohaldamisega seotud küsimusi, eesmärgiga parandada kontrolli ühtsust ja tõhusust kogu ELis. Peale selle on artikli 25 lõike 3 punktis a lisatud, et „[a]ruande eraldi osades käsitletakse kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma ja selle tegevust“.

Aruandeperioodi jooksul pidas kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm seitse koosolekut, täites oma ülesannet pakkuda foorumit mitmete määruses kirjeldatud teemade arutamiseks.

---

⁸ ELT C 304, 20.8.2016, lk 3.

⁹

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteId=1&year=2019&number=562&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceId=&documentType=&title=&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC&language=et>

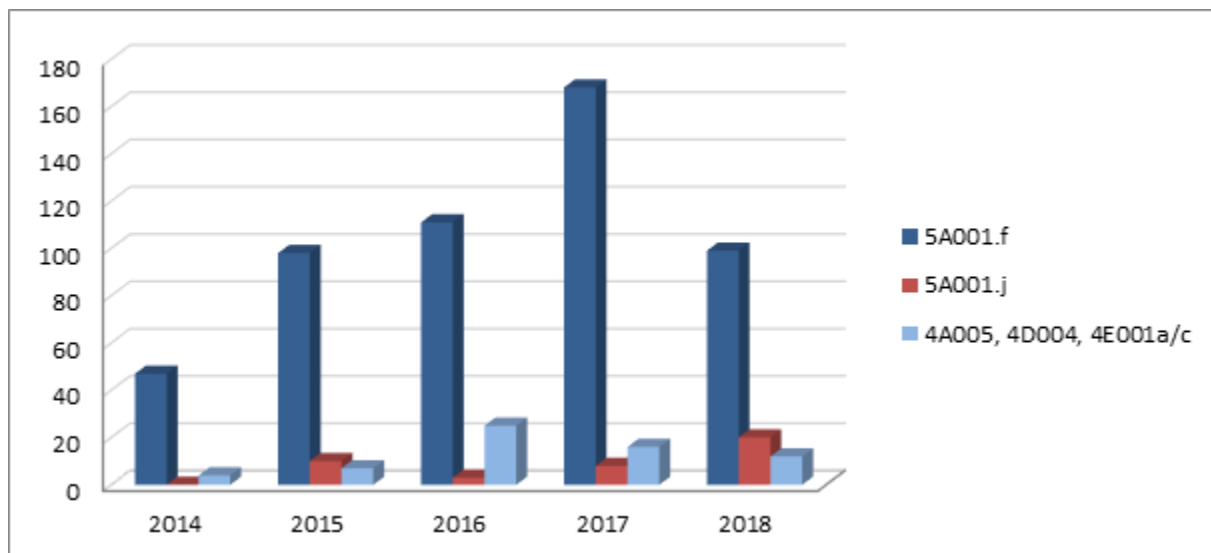
3.1. Rakendusprobleemide teemalised konsultatsioonid – üldine teabevahetus

Kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm korraldas **üldist teabevahetust ekspordikontrolli küsimustes**, muu hulgas selleks, et toetada ELi ekspordikontrolli ajakohastamist. Kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm korraldas 2019. aastal teabevahetuse karistuste ja sanktsioonide kohta ning avaldas selle tulemusel 2019. aasta ekspordikontrolli aruande lisana ülevaate riiklikest nõuete täitmise tagamise meetmetest.

Kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm vahetas teavet **riiklike rakendusmeetmete** kohta ja tegi ettevalmistusi asjaomase teatise ajakohastamiseks *Euroopa Liidu Teatajas*.

Kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm vaatas läbi andmevahetusmetoodika ja -viisid ning korraldas **lubade andmist käsitlevate andmete kogumise** 2018. aasta andmete põhjal, et täiustada liikmesriikide vahel teabe, eelkõige ekspordi koond- ja ülldubade alusel kogutava teabe vahetamist ja suurendada ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli läbipaistvust avalikkuse jaoks (käesoleva aastaaruande koostamisel kasutati ELi 2018. aasta koondandmeid).

Võttes arvesse küberseirekaupade kontrolliga seotud arutelu, korraldas kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm 2018. aastal **teabevahetuse küberseiretehnoloogia kontrollimise teemal**. Jälgimistehnika eksperdirühm pakkus jätkuvalt foorumit sihtotstarbelise teabe vahetamiseks, kuid ei pidanud 2019. aastal ühtegi koosolekut. Liikmesriikidelt kogutud andmete põhjal vähenes lubade arv (2018. aastal 131 luba, nagu on näidatud alljärgnevas tabelis). Samal perioodil keelduti küberseirekaupadele loa andmisest 27 korral¹⁰.

¹⁰ 2018. aastal keelduti loa väljastamisest mobiilside pealtkuulamise seadmetele või segajatele (5A001.f) 23 korral, internetiprotokoll (IP) võrguside jälgimise süsteemidele (5A001.j) kahel korral ja sissetungimistarkvarale (4A005 jj) kahel korral.

3.2. Tehniline teabevahetus – rakendusprobleemid

- *Tugi ELi kontrollitavate kaupade loetelu ajakohastamise ettevalmistamiseks*

Kahesuguse kasutusega kaupade konsulteerimisrühmaga konsulteeriti seoses eespool nimetatud ELi kontrollitavate kaupade läbivaadatud loeteluga. Liikmesriikide eksperdid ja Euroopa Parlamendi vaatlejad osalesid 16. mail 2019 kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma erikoosolekul ja tegid ettekanded ELi kontrollitavate kaupade loetelu kõige olulisemate muudatuste kohta.

- *Tehniline teabevahetus konkreetsete rakendusprobleemide kohta*

Võttes arvesse pädevate asutuste aruandeid, arutas kahesuguse kasutusega kaupade konsulteerimisrühm mitut konkreetset rakendusküsimust, näiteks seoses ekspordilubadel ja tollideklaratsioonides esitatud kaubasaaja ja lõppkasutaja andmete, ELi üldiste ekspordilubade alusel vahetatava teabe, kontrollitud ekspordiga seotud karistatud isikute kindlakstegemise viiside ning loa standardvormil kolmandate isikute – kaubasaajate ja vahendajate – kindlakstegemisega.

3.3. ELi suunised kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli kohta

Kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm moodustas eksperdirühma akadeemilistele ringkondadele mõeldud nõuetele vastavuse suuniste koostamiseks. Nimetatud eksperdirühm pidas kaks koosolekut (13. juunil ja 16. oktoobril 2019) ning tutvustas sidusrühmadele oma töö edenemist ekspordikontrolli foorumil 13. detsembril 2019.

3.4. Elektrooniline teabevahetus pädevate asutuste vahel

Artikli 25 lõike 3 punkti b kohaselt peab komisjon esitama aruande, milles käsitletakse „artikli 19 lõike 4 kohaldamist“ ning seda, „millise etapini on jõutud liikmesriikide vahel ja komisjoniga toimuva teabevahetuse turvalise ja krüpteeritud süsteemi loomisel“. Komisjon jätkas kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma toel turvalise krüpteeritud elektroonilise süsteemi – kahesuguse kasutusega kaupade elektroonilise süsteemi (Dual-use e-System – DUEs) – arendamist, et võimaldada tõhusat teabevahetust ekspordikontrolliasutuste ja komisjoni vahel. 2019. aasta jooksul leppis kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm kokku teatavates DUEs-i täiendustes ja töötas välja funktsioonid, mis toetavad määruse artikli 13 lõike 5 kohaste keeldumisteadete saamist ning määruse artikli 11 ja artikli 13 lõike 5 kohaseid kahepoolseid konsultatsioone pädevate asutuste vahel. DUEs-i tehti ka muid väiksemaid uuendusi, näiteks ajakohastati 2019. aasta detsembris kaupade loetelu DUEs-i, et kajastada *ELi kontrollitavate kaupade loetelu 2019. aasta ajakohastamist* komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2199 alusel.

Lisaks jätkas kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm sihtotstarbelise tehnilise eksperdirühma kaudu pädevate asutuste poolt vabatahtlikkuse alusel kasutatava elektroonilise loamenetluse platvormi väljatöötamise toetamist. Elektroonilise loamenetluse tehniline eksperdirühm kohtus kahel korral (18. märtsil ja 14. oktoobril 2019) ning toetas jätkuvalt elektroonilise loamenetluse katseprojekti. 2019. aasta lõpuks olid projekti eksportijatele suunatud osa prototüüp ja lube väljastavatele asutustele suunatud osa prototüüp valmis pädevate asutuste poolseks katsetamiseks ning projekti Certex raames on alanud arutelud, mis

käsitlevad kahesuguse kasutusega kaupade lubade väljastamise elektroonilise süsteemi integreerimist ühtse tolliliidese algatusega. Belgia Valloonia pädevast asutusest sai viies katseprojektiga ühinenud asutus (lisaks Itaalia, Läti, Rumeenia ja Kreeka pädevatele asutustele). 13. detsembril 2019 toimunud ekspordikontrolli foorumil tutvustati projekti sidusrühmadele. Kavakohaselt võtavad need pädevad asutused lubade väljastamise elektroonilised platvormid kasutusele 2020. aasta jooksul.

3.5. Kahesuguse kasutusega kaupade ELi ekspertide kogu

2019. aastal jätkas kahesuguse kasutusega kaupade ELi ekspertide kogu, mille tegevust juhivad komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus ja liikmesriikide eksperdid, pädevate asutuste tehnilist nõustamist lubade andmisega seotud konkreetsete juhtude hindamisel. Aruandeperioodil anti tehnilisi nõuandeid kaupade klassifitseerimise kohta kuuetele pädevale asutusele kokku üheksal korral.

3.6. Rakendamine ja nõuete täitmise tagamine

Kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm vahetas teavet kontrollinõuete rakendamise ja täitmise tagamise kohta. Olemasolevate andmete kohaselt oli ELi ekspordikontrollivõrgustikus, mis hõlmab liikmesriikide lubasid väljastavate pädevate asutuste ja komisjoni töötajaid, 2019. aastal üle 450 töötaja. Seoses nõuete täitmise tagamisega registreeriti 2018. aastal 218 ekspordikontrollieeskirjade rikkumist ning liikmesriikide õiguskaitseasutused kohaldasid 85 halduskaristust ja 19 kriminaalkaristust.

3.7. Suutlikkuse suurendamine

2019. aastal toetas kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm Itaalias Ispras 17.–19. septembril 2019 toimunud üritust, mille komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus korraldas koostöös Ameerika Ühendriikide energeetikaministeeriumiga ning mis hõlmas lube väljastavatele asutustele suunatud *Teadusuuringute Ühiskeskuse ja Riikliku Tuumaohutuse Ameti*¹¹ 12. tehnilist seminari ja tolliasutusele suunatud 8. koosolekut, mille käigus vaadati läbi kaupade tuvastamise alases koolituses tehtud edusammud ja viidi läbi ka ühine tollilubade andmise alane tegevus.

Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus tutvustas kemikaalide ekspordikontrolli käsiraamatut, milles on esitatud kemikaalide koodid (ekspordikontrolli klassifikatsiooninumber, tollikood, CASi¹² keemiline number ja nimetus) ELi mitmesuguste kaubanduseeskirjade alusel.

3.8. Läbipaistvus ning dialoog tööstusharu ja akadeemiliste ringkondadega

Kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm toetas ekspordikontrolli foorumi korraldamist, mis toimus 13. detsembril 2019 Brüsselis ning kus osalesid tööstusühendused, kahesuguse kasutusega kaupadega tegelevad äriühingud, akadeemilised ringkonnad ja kodanikuühiskonna organisatsioonid, et arutada ELi ekspordikontrolli rakendamist ja ELi ekspordikontrolli ajakohastamisega seotud õigusloomeprotsessi. 2019. aastal toimus kokku üle 205 tööstusharule suunatud teavituse ürituse, mille korraldasid või millel osalesid komisjon ja pädevad asutused.

---

¹¹ Riiklik Tuumaohutuse Amet (NNSA) on Ameerika Ühendriikide energeetikaministeeriumi osakond. 12 CASi number on kordumatu number, mille määrab konkreetsele kemikaalile Chemical Abstract Service (CAS).

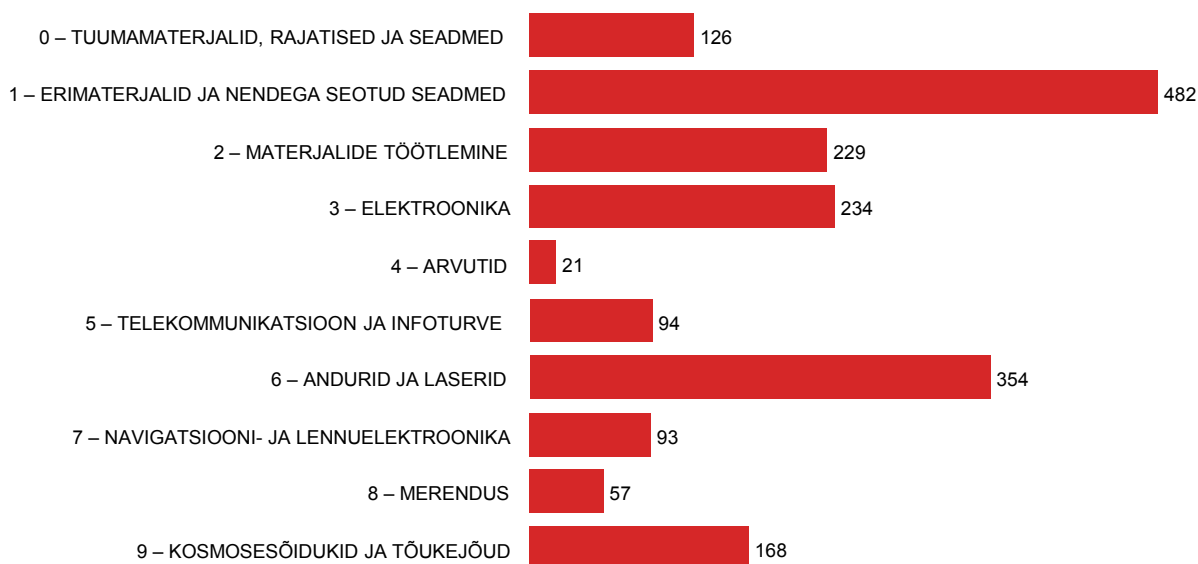
Samuti valmistas kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm ette dokumendid, mis aitavad eksportijaid määruste rakendamisel. Näiteks on teavitamise eesmärgil koondatud dokumenti „Comprehensive Change Note Summary 2019“ (Ülevaade üldistest muudatustest 2019. aastal) kõik ELi kontrollitavate kaupade loetelus tehtud tekstimuudatused, mis tulenevad komisjoni delegeeritud määrusest (EL) 2019/2199¹³.

4. ELI EKSPORDIKONTROLL – PÕHIANDMED

Kahesuguse kasutusega kaupade kogueksporti (sh loetlemata kahesuguse kasutusega kaubad) kohta on usaldusväärset teavet raske saada, sest puudub vastavalt määratletud majandussektor. Komisjon ja liikmesriigid koguvad siiski andmeid, mis võimaldavad ligikaudselt hinnata kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi nii pädevate asutuste kogutavate spetsiifiliste loaandmete kui ka kahesuguse kasutusega kaupu hõlmava tollikaupade statistika põhjal. 2018. aasta hinnangulised ekspordandmed on esitatud allpool. Tuleb tähele panna, et allpool esitatud hinnangulised andmed ei hõlma kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemisega seotud teenuseid ega sellekohase mittemateriaalse tehnoloogia üleandmist.

4.1. Kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemine ELis: kaubad ja sihtkohad

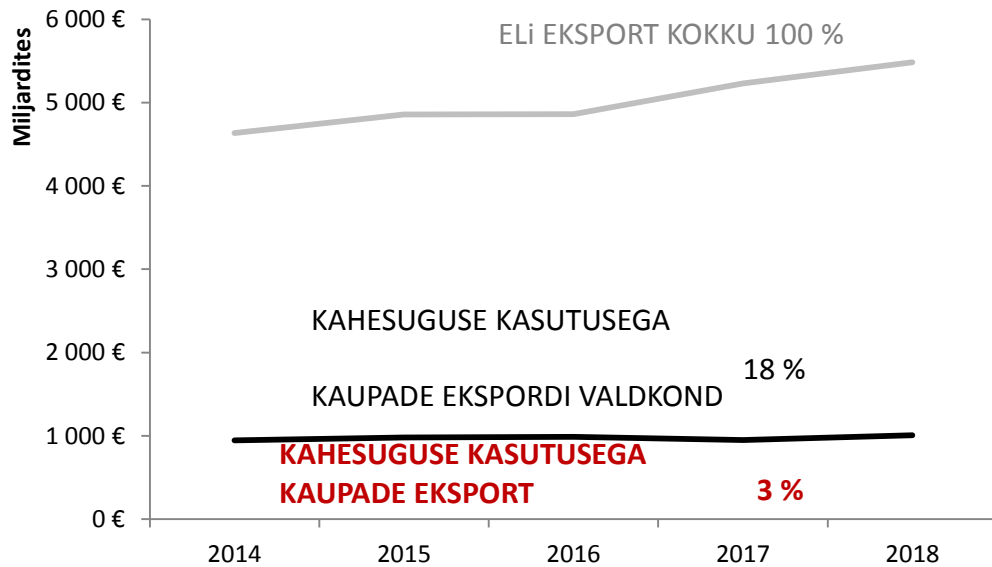
2019. aastal kohaldati määrust eelkõige 1 858 kahesuguse kasutusega kauba suhtes, mis on loetletud I lisas (ELi kontrollitavate kaupade loetelus) ja liigitatud kümnesse kategooriasse (joonis 1). Kõnealused kahesuguse kasutusega kaubad on seotud ligikaudu 1 000 tollikaubaga, sealhulgas kemikaalide, metallide ja mittemetalletest mineraalidest toodete, arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete, elektriseadmete, masinate, sõidukite ja transpordivahenditega jne ning kuuluvad tavaliselt selle suuremahulise, mitmesuguseid kaupu hõlmava valdkonna kõrgtehnoloogilisse ossa.

Joonis 1. I lisas esitatud kümnes kategoorias loetletud kahesuguse kasutusega kaupade arv pärast määruse (EL) 2019/2199 vastuvõtmist

¹³ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158392.pdf

Kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemise suhtelise olulisuse statistiliste hinnangute kohaselt moodustab kahesuguse kasutusega kaupade eksport umbes 3 % ELi kogueksportidist (ELi-sisene ja -väline) tollikaupade üldises „kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi valdkonnas“,¹⁴ mis võib eri määral hõlmata teatavaid kahesuguse kasutusega kaupu (joonis 2).

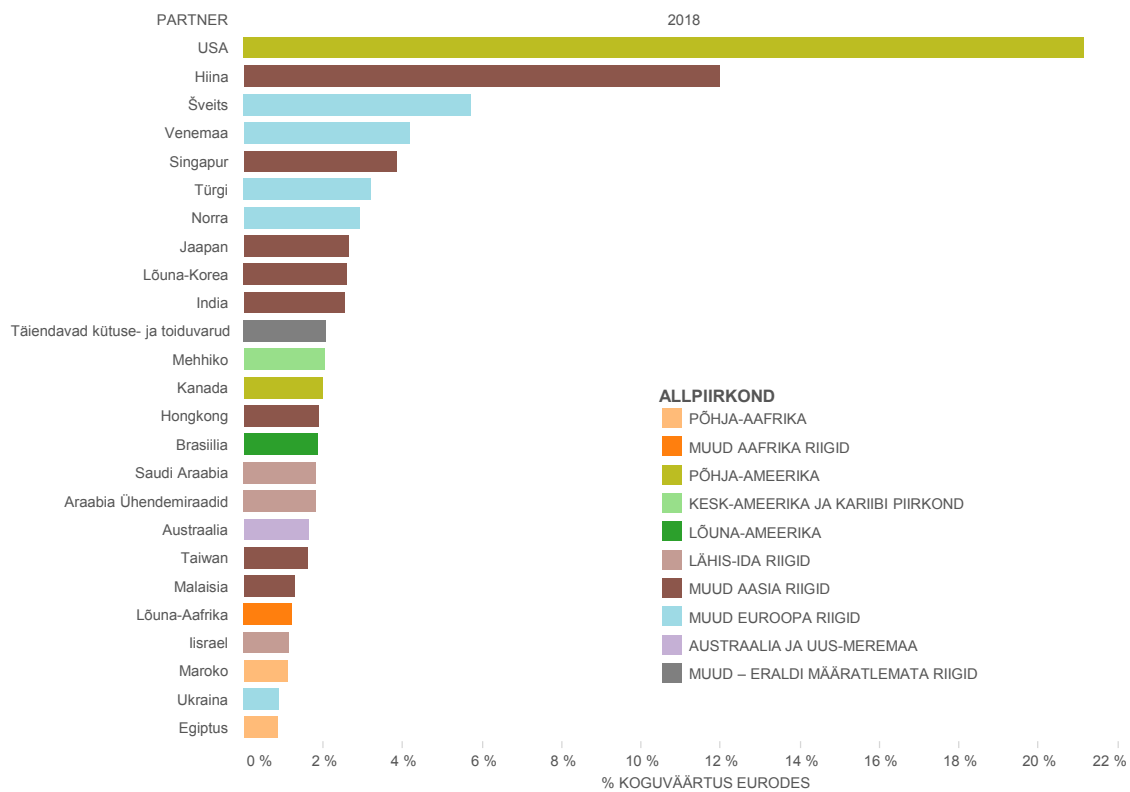

Joonis 2. Kahesuguse kasutusega kaupade ELi-sisese ja -välise ekspordi statistilised hinnangud

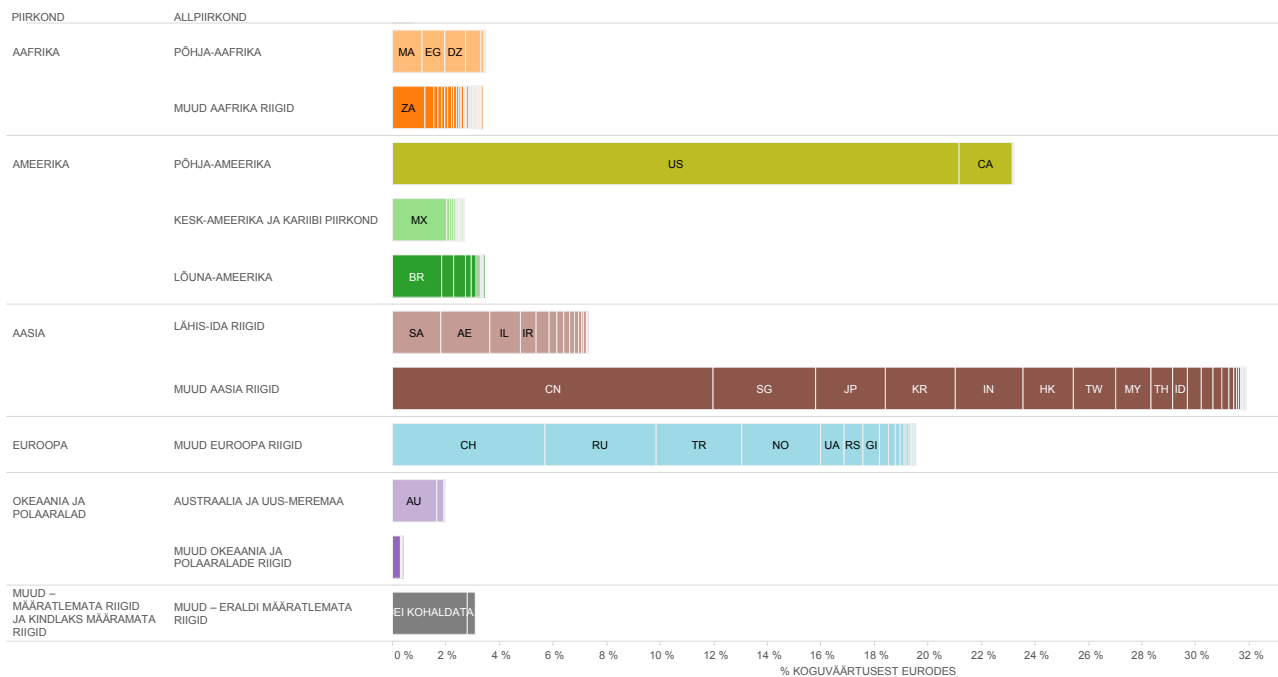
Statistilised hinnangud näitavad ka kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi peamisi sihtkohti ning osutavad, et suur osa kahesuguse kasutusega kaupade ekspordist suundub liidu üldistel ekspordilubadel märgitud riikidesse. Sihtriigid kajastavad nii ELi ekspordituru struktuuri asjaomaste kaupade puhul kui ka kaubanduse hõlbustamist ELi üldiste ekspordilubade alusel (joonised 3 ja 4)¹⁵.

¹⁴ Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse väljatöötatud statistikametoodikas kasutatakse maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi koostatavat kahesuguse kasutusega kaupade klassifikatsiooni numbrite ja tollikoodide vastavustabelit ning Eurostati COMEXTi andmeid, samuti loaandmeid. Kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi valdkond tähendab suurt hulka mitmesuguseid kaupu, mille hulgas on ka kahesuguse kasutusega kaubad. Kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemine toimub kõnealuse suuremahulise kaupade valdkonna raames, ent ei ole sellega identne, sest kaugeltki mitte kõik kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi valdkonda kuuluvad kaubad ei ole tegelikult kahesuguse kasutusega.

¹⁵ „Täiendavad kütuse- ja toiduvärsked“ on määratletud kui varud, mida tarnitakse laevade ja lennukite varudesse. „Muud – eraldi määratlemata riigid“ hõlmab riike ja territooriume, mida ei ole kolmandate riikidega toimuva kaubavahetuse raames täpsustatud (st et neid koode kasutatakse tavaliselt avamererajatiste jaoks tarnitavate kaupade puhul).

Joonis 3. ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi hinnangud: 25 peamist ekspordi sihtriiki ja nende allpiirkonnad 2018. aastal

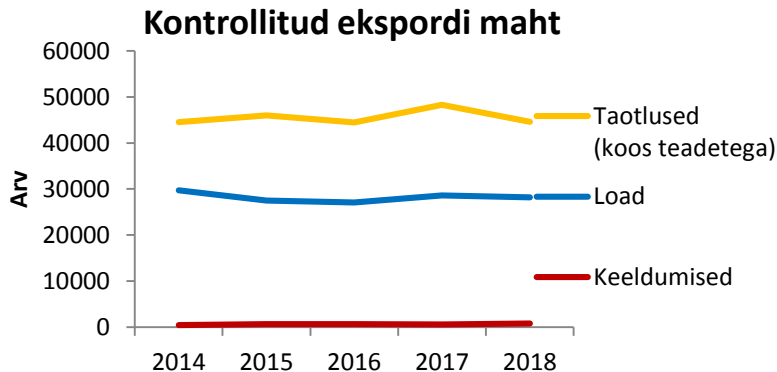

Joonis 4. ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi hinnangud: sihtriigid piirkonniti ja allpiirkonniti 2018. aastal

4.2. Kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemise kontroll ELis: taotlused, load, keeldumised

Tulenevalt määruse artikli 19 lõikest 2, milles on sätestatud, et „[l]iikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed pädevate asutuste vahel otsese koostöö ja teabevahetuse sisseseadmiseks, et suurendada ühenduse ekspordikontrolli korra tõhusust“, on kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühm vahetanud andmeid ja teavet lubade andmise kohta, et mõista paremini ekspordikontrolli ja selle mõju majandusele. Allpool on esitatud teatavad aruandlusperioodi kohta kogutud andmed, tuleb aga tähele panna, et kõik liikmesriigid ei kogu kõiki andmeid. Seega kajastab alljärgnevalt esitatud teave koondkoguste ja -väärtuste ligikaudseid hinnanguid liikmesriikidelt saadud andmete piires.

Taotluste koguväärtus¹⁶ oli 50,7 miljardit eurot ja seega moodustas kontrollitud kahesuguse kasutusega kaupade eksport 2,6 % ELi-välisest koguekspordist. Lubade alusel toimunud kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemise kogumaht oli 41,5 miljardit eurot, mis moodustas 2,1 % ELi-välisest koguekspordist, ning enamik tehinguid tehti üksiklubade alusel (2018. aastal anti välja ligikaudu 25 349 üksikluba) ja koondlubade alusel (väärtuse järgi). Vaid väikese osa eksporditaotluste täitmisest keelduti: 2018. aastal keelduti loa väljaandmisest 791 juhul, mis on ligikaudu 0,69 % kõnealuse aasta kontrollitud kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi väärtusest ja 0,02 % ELi-välisest koguekspordist.

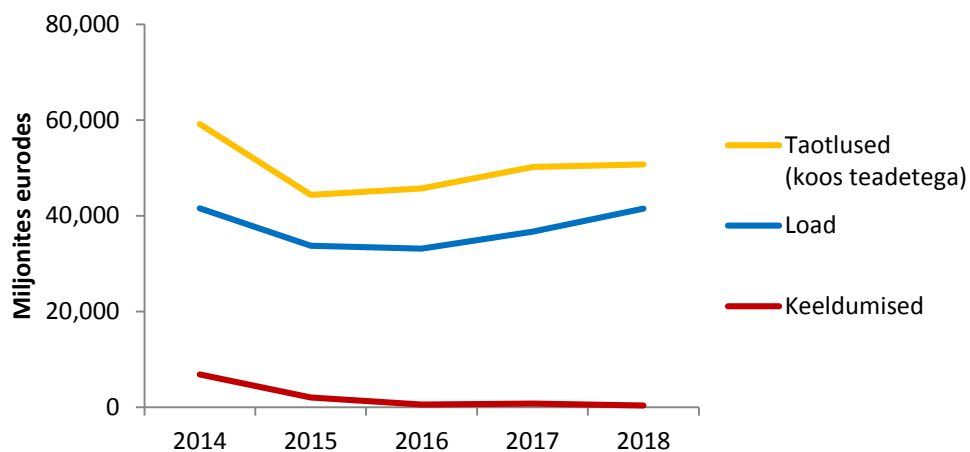

Joonis 5. Väljaantud lubade ja loa väljaandmisest keeldumiste arv aastatel 2014–2018¹⁷

¹⁶ See näitaja sisaldab ELi üldiste ekspordilubade alusel esitatud taotluste ja teadete väärtust.

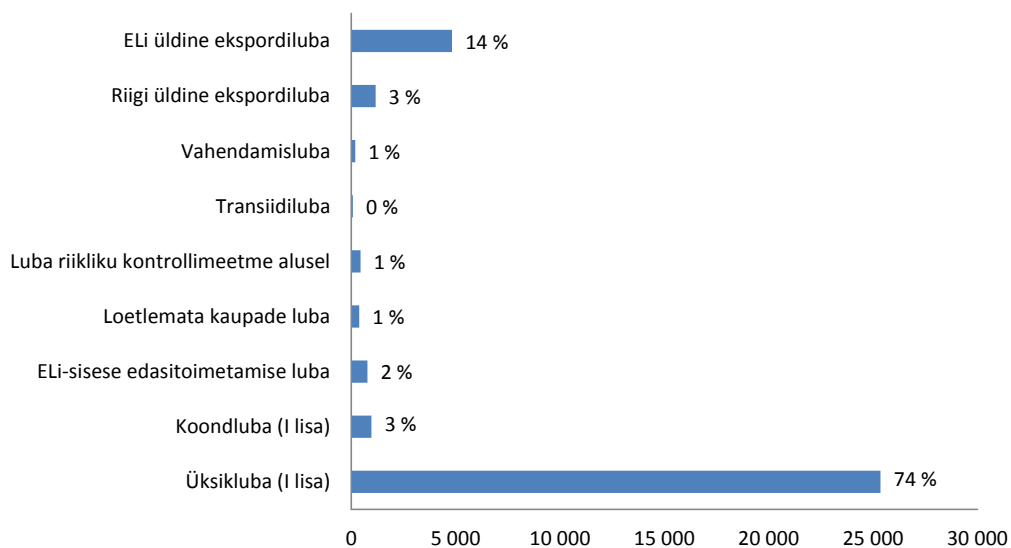
¹⁷ Joonistel 5 ja 6 sisaldavad andmed „taotluste“ kohta kõiki loataotlusi, sh üldlubade alusel esitatud teateid, näidates seega „kontrollitud ekspordi“, st loamenetlusega hõlmatud ELi-välise ekspordi väärtust. Kui andmed taotluste kohta puuduvad, on joonistel kasutatud taotluste andmete hindamise alusena lubade andmeid. „Lubade“ andmed osutavad kahesuguse kasutusega kaupade üksik- ja koondlubade alusel toimunud ekspordile. Tuleb tähele panna, et taotluste arv ei kajasta tingimata lubade ja keeldumiste summat, sest palju taotlusi võidakse tühistada ja mõne taotluse menetlemine ei tarvitse jõuda lõpule samal aastal. „Keeldumised“ näitavad keeldumisotsuse saanud ekspordijuhtumite arvu ja väärtust.

Kontrollitud ekspordi väärtus

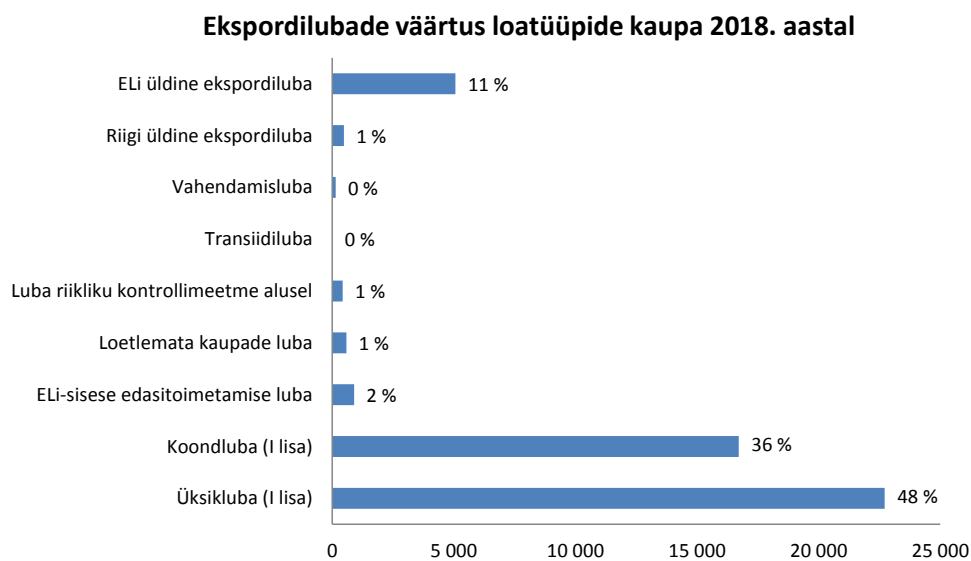

Joonis 6. Väljaantud lubade ja loa väljaandmisest keeldumiste väärtus (miljonites eurodes) aastatel 2014–2018

Ekspordilubade arv loa tüüpide kaupa 2018. aastal

Joonis 7. Lubade arv loa tüüpide kaupa 2018. aastal

Joonis 8. Lubade väärtus (miljonites eurodes) loatüüpide kaupa 2018. aastal

5. JÄRELDUSED

Komisjon palub Euroopa Parlamendil ja nõukogul võtta käesolev aruanne teadmiseks seoses komisjoni poolt määrusega delegeeritud volituste nõuetekohase teostamisega.